

PM 2018: RIII (Dnr 110-1936/2017)

Nästa steg? Del 2. Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:88)

Remiss från Kulturdepartementet

Remisstid den 6 mars 2018

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Mirja Räihä anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade den 1 september 2016 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att ta fram förslag för en stärkt minoritetspolitik. Utredningen antog namnet Utredningen om en stärkt minoritetspolitik.

Den 15 juni 2017 överlämnade utredningen sitt delbetänkande Nästa steg? Förslag till en stärkt minoritetspolitik. I november 2017 överlämnades slutbetänkandet Nästa steg? Del 2. Förslag till en stärkt minoritetspolitik.

Kulturdepartementet har remitterat slutbetänkandet från Utredningen om en stärkt minoritetspolitik till Stockholms stad.

Utredningen fick i uppdrag att bland annat se över den finlandssvenska gruppens ställning i Sverige, bedöma om Sverige bör utöka sina åtaganden i den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan) för de territoriella språken finska, samiska och meänkieli, ge förslag på sätt att förstärka kvantitativ data om de nationella minoriteterna samt andra frågor som handlar om att stärka de nationella minoriteternas rättigheter.

Remissen i sin helhet finns att läsa på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att regeringen ytterligare vill stärka de nationella minoriteternas rättigheter genom att Sverige utökar sina åtaganden enligt språkstadgan i det som rör förskola samt grund- och gymnasieskola. Stadsledningskontoret delar också uppfattningen att det behövs kvantitativa underlag för att följa upp och utvärdera minoritetsarbetet och att språkförbundet på arbetsplatser utreds närmare.

Mina synpunkter

Jag välkomnar den samlade översyn som utredningen har gjort kring arbetet med minoritetspolitik. Det är tydligt att kommuner, landsting och stat har ett arbete kvar att göra för att säkerställa att nationella minoriteter får sina rättigheter tillgodosedda. Förhoppningsvis kan förslagen som presenteras i utredningen bidra till att förtydliga samhällets ansvar för det grundläggande skyddet för nationella minoriteter.

Jag ställer mig bakom utredningens bedömning, som utgått från ett antal kriterier, att finlandssvenskar inte bör erkännas som en nationell minoritet i dagsläget.

Jag ser positivt på att Sverige utökar sina åtaganden enligt språkstadgan i det som rör förskola samt grund- och gymnasieskola. Förslaget om att elever som önskar modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk, även har rätt till det som nybörjare och som ensam elev, är regler som staden redan tillämpar. Om ytterligare åtaganden enligt språkstadgan skulle innebära nya kostnader för kommunen förutsätts att kommunerna får ekonomisk kompensation för de utökade utgifterna.

En grundläggande förutsättning för att kommunerna ska kunna leva upp till kraven för förskola, grund- och gymnasieskola och äldreomsorg, är att det finns personal som har språk- och kulturkompetens i minoritetsspråken. Därför bör utredaren föreslå att tidigare och nuvarande förslag som rör detta område bör beslutas om skyndsamt.

Utredningen lyfter den artikel i språkstadgan som gäller språkförbud och sedvänjor som motverkar användandet av ett minoritetsspråk till exempel på arbetsplatser. Utredningen konstaterar att diskrimineringslagen inte ger tillräcklig skydd och att frågan bör ses över. Jag ställer mig även positiv till att frågan om språkförbud på till exempel arbetsplatser utreds närmare för att tydliggöra de nationella minoritetsspråkens ställning juridiskt.

Stockholm den 1 februari 2018

MIRJA RÄIHÄ

Bilaga

Remissen, sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Utredningen fick i uppdrag att bland annat se över den finlandssvenska gruppens ställning i Sverige, bedöma om Sverige bör utöka sina åtaganden i den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan) för de territoriella språken finska, samiska och meänkieli, ge förslag på sätt att förstärka kvantitativ data om de nationella minoriteterna samt andra frågor som handlar om att stärka de nationella minoriteternas rättigheter.

Utredningen bedömer utifrån ett antal uppsatta kriterier att finlandssvenskar inte bör erkännas som en nationell minoritet. Gruppen bedöms inte ha en egen levande kultur i Sverige som skiljer sig från majoritetsbefolkningen.

Sverige bör enligt utredningen utöka sina åtaganden i språkstadgan på några av de områden som rör förskola, grund- och gymnasieskola samt universitets- och högre utbildning. Bedömningen grundar sig delvis på delbetänkande 1 samt förändringar som redan genomförts nationellt. I det första betänkandet föreslås att undervisningen i förskolan ska erbjudas till en väsentlig del på minoritetsspråket till skillnad från dagens skrivningar helt eller delvis. Redan är det, enligt Skolförordningen (2011:185), tillräckligt att en ensam elev vill studera ett minoritetsspråk som nybörjare för att modersmålsundervisning ska anordnas.

Utredningen lyfter den artikel i språkstadgan som gäller språkförbud och sedvänjor som motverkar användandet av ett minoritetsspråk till exempel på arbetsplatser. Utredningen konstaterar att diskrimineringslagen inte ger tillräckligt skydd och att frågan bör ses över.

Det behövs förbättrad kvantitativ datainsamling för att kunna följa upp och utvärdera minoritetspolitiken. Eftersom registrering på etnisk grund inte är lagligt ger utredningen förslag på att förstärka enkäter och de uppföljningar som redan görs av myndigheter. Lokala aktörer som kommuner och landsting har behov av metodstöd, goda råd och kunskap kring datainsamling om de nationella minoriteterna och deras behov. Ett förslag från utredningen är att regeringen ska upprätta en permanent funktion kring datainsamling med representanter från de nationella minoriteterna för att utveckla nya metoder.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

I staden pågår flera processer för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter. Stadsledningskontoret förhåller sig positivt till att ytterligare stärka de nationella minoriteternas rättigheter. Många av utredningens förslag rör statliga myndigheter. Stadens remissvar fokuserar på de frågor som berör kommunens verksamhet.

Stadsledningskontoret ser positivt på att Sverige utökar sina åtaganden enligt

språkstadgan i det som rör förskola samt grund- och gymnasieskola. I praktiken innebär det att staden ska erbjuda en *väsentlig del* av förskoleverksamheten på de minoritetsspråk som staden är förvaltningsområde för. I dagsläget sker detta redan för finsk förskoleverksamhet vilket innebär att förslaget inte kommer att medföra någon merkostnad för staden. Förslaget om att elever som önskar modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk även har rätt till det som nybörjare och som ensam elev är regler som staden redan tillämpar. Om ytterligare åtaganden enligt språkstadgan skulle innebära nya kostnader för kommunen förutsätts att kommunerna får ekonomisk kompensation för detta.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen att det behövs kvantitativa underlag för att följa upp och utvärdera minoritetsarbetet. Det bedöms därför som positivt att utredningen föreslår att regeringen tillsätter en permanent funktion för att se över datainsamling som rör de nationella minoriteterna och att metodstöd, tips, råd och kunskap tas fram till lokala aktörer. Vidare bedömer stadsledningskontoret det som värdefullt att metodstöd utarbetas för insamling även av kvalitativa data som till exempel intervjuer. Kontakten med civilsamhället och samråd fyller en viktig funktion för planering och uppföljning.

Stadsledningskontoret instämmer i att det är bra om frågan om språkförbud på till exempel arbetsplatser utreds närmare för att tydliggöra de nationella minoritetsspråkens ställning juridiskt.